

Referat af møde den 24. september 1999

Nedenstående referat af møde den 24. september 1999 er godkendt på mødet den 10. december med følgende tilføjelser/præciseringer fra

Danmarks Jægerforbund:

Vedr. punkt 4: Urfuglereservaternes fremtid.

Konklusion: Da det blev Natursynsudvalget, der skulle se på denne sag, er Kristian Raunkjær også med i udvalget.

Vedr. punkt 5. Sælforvaltningen

Konklusion: Skov- og Naturstyrelsen vil fremover være mere opmærksom på løsningen af den enkelte erhvervsfiskers problem ved udstedelse af reguleringstilladelser.

DMU:

Vedr. punkt 8. Rapport vedr. kragefugleprojektet

Tommy Asferg: ...Forsøgene har vist, at yngelaktiviteterne (territoriehævdelse, redebygning m.v.) er meget afhængig af vejret (især temperaturen), og at fuglene ikke reagerede på fælder med lokkefugle og lokkemad før det blev lunt i vejret. Det er således ikke muligt at pege på en fast dato for yngleperiodens start. I undersøgelserne

Oktober 1999

J.nr. SN 1996-302-0024

Ref. bru

REFERAT AF VILDTFORVALTNINGSRÅDETS MØDE DEN 24. SEPTEMBER 1999 I SKOV- OG NATURSTYRELSEN.

DELTAGERE:

Fra Vildtforvaltningsrådet:

Per Ole Olesen (formand)

Anders Lassen, De danske Landboforeninger

Kristian Raunkjær, Danmarks Jægerforbund

Poul Henrik Harritz, Danmarks Naturfredningsforening

Niels Ilsøe, De danske Landboforeninger

Peter Petersen, Dansk Familielandbrug

Christian Hjorth, Dansk Ornitologisk Forening

Lars Møller Nielsen, Dansk Skovforening

Michael Carlsen, Foreningen til Dyrenes Beskyttelse i Danmark

Jane Lund Henriksen, Friluftsrådet

Observatør:

Carsten Krog, Danmarks Fiskeriforening
Flemming Frandsen, Naturrådet

Fra Miljø- og Energiministeriet:

Skov- og Naturstyrelsen

Norman Cleaver,
Karin Bruun (referent),
Søren Eis,
Lars Richter Nielsen,
Thor Hjarsen, (deltog under punkt 7)
Palle Uhd Jepsen,
Bo Holst Jørgensen, (deltog under punkt 4)
Ulrik Lorenzen,

Danmarks Miljøundersøgelser

Henning Noer,
Jesper Fredshavn,
Tommy Asferg ,
Poul Hartmann,

Herudover deltog Skov- og Naturstyrelsens direktør Hans Henrik Christensen under frokosten samt i en præsentation for Rådet umiddelbart efter frokosten.

DAGSORDEN:

1. Godkendelse af dagsorden
2. Godkendelse af referat af møde den 27. maj 1999 (*udsendt 22. juni 1999*)
3. Meddelelser
 - a: Formanden
 - b: Sekretariatet
 - c: Andre
4. Urfuglereservaternes fremtid (Udsætning af urfugle i Danmark – fremtidig anvendelse af urfuglereservaterne) (*bilag 99-3-4 a-d, S&N ; til beslutning*).
5. Sælforvaltning i Danmark, herunder en orientering om HELCOM sælgruppen. (*bilag 99-3-5; S & N orienterer*).
6. Status for reservaterne og det videre forløb for de endnu ikke oprettede reservater(*bilag 99-3-6;Reservatudvalget; til beslutning*).
 - a: Andeudsætning; (*VFR; til beslutning*).
7. Ulovlig indsamling af fugleæg (*S&N orienterer*).
8. Rapport vedr. kragefugleprojektet (*DMU orienterer*).
9. Regulering af krager og skader (*VFR; til beslutning*).
10. Rapport vedr. undersøgelse om vildtplantningsordningen(*bilag 99-3-10; S&N orienterer*).
11. Rapport om haglammunition;(DMU orienterer).

12. Rapport om anskydning af vildt (*bilag følger; DMU orienterer*).
13. Eventuelt

1. GODKENDELSE AF DAGSORDEN

Per Ole Olesen foreslog, at punkt 12 blev rykket frem til behandling før punkt 10.

Jane Lund Henriksen ønskede mulighed for at stille spørgsmål til bilaget om bifangst af fugle i fiskegarn, som var udsendt til orientering. Der var enighed om at dette kunne ske under eventuelt.

Med disse bemærkninger godkendtes dagsordenen.

2. GODKENDELSE AF REFERAT AF MØDET DEN 27. MAJ 1999

Poul Henrik Harritz ønskede, at det af referatet af drøftelserne vedr. punkt 4.

Fugleholds bekendtgørelsen burde fremgå, at Skov- og Naturstyrelsen vil udarbejde et notat om, hvordan kontrollen kan skærpes, som foreslået af Poul Henrik Harritz. Norman Cleaver bekræftede, at Skov- og Naturstyrelsen vil udarbejde det ønskede notat så hurtigt som muligt under hensyn til ressourcesituationen.

Christian Hjorth gjorde opmærksom på, at man visse steder havde anvendt en forkert stavemåde i efternavnet, og bad om at det blev indføjet i referatet til punkt 4, at styrelsen oplyste, at årsagen til de mange døde ugler kunne findes i det forhold, at der var eksempler på, at konservatorer opdrættede ugler for derefter at slå dem ihjel med udstopning for øje.

3. MEDDELELSER

Formanden orienterede om, at han – som besluttet på mødet i maj - på Rådets vegne havde sendt et brev til miljø- og energiminister Svend Auken vedr. jagt og forstyrrelsesfrie kerneområder og miljøvenlige jordbrugsforanstaltninger (MVJ). I brevet, som var udarbejdet af Jane Lund Henriksen og Niels Ilsøe, udtrykkes tilfredshed med de positive sidegevinster som et MVJ-demonstrationsprojekt i Nordjylland har over for fugle og natur.

Norman Cleaver oplyste, at de nye bekendtgørelser om vildtskader, jagttider og jagttegn lå til underskrift hos ministeren. Norman Cleaver oplyste endvidere, at der nu fra Skov- og Naturstyrelsen er bevilget midler til det forskningsprojekt om minkens biologi, som blev drøftet på det sidste møde. Den nærmere tilrettelæggelse af projektet skal nu aftales.

Palle Uhd Jepsen orienterede om status for økonomien i reservatoprettelserne. Der er afsat 5 mio. kr. om året til erstatninger. Hidtil er udbetalt gennemsnitligt ca. 3,2 mio. kr./året excl. Vadehavserstatningerne. Medregnes de indtil nu udbetalte Vadehavserstatninger øges gennemsnittet til godt 4,7 mio. kr./året.

Søren Eis oplyste, at den 6. partskonference i Bonn-konventionen finder sted i Sydafrika i november og at der i den forbindelse også holdes møde vedr. vandfugleaftalen, som Danmark nu har ratificeret. Søren Eis henlede endvidere opmærksomheden på 20 års jubilæet vedr. fuglebeskyttelsesdirektivet, som afholdes i Danmark den 18.-19. november, og orienterede om dagsordenspunkterne for det kommende møde i ORNIS-Komiteen den 5. oktober.

Ulrik Lorenzen oplyste, at Naturklagenævnet nu har truffet afgørelse i to klager over Ringkjøbing Amts tilladelser til udsætning af bæver i Omme Å og Flynder Å. I Omme Å sagen havde Nævnet meddelt afslag på udsætning af hensyn til den rødlistede Skjern Å laks. I Flynder Å sagen havde Nævnet stadfæstet amtets afgørelse, men på skærpede vilkår, idet der skal ske registrering af de fysiske ændringer, som de udsatte bæver forventes at give anledning til.

På spørgsmål fra **Poul Henrik Harritz** oplyste **Ulrik Lorenzen**, at udsætningen forventes ske i oktober måned som planlagt.

Per Ole Olesen orienterede om, at Skov- og Naturstyrelsens direktør Hans Henrik Christensen ville deltage i frokosten og en introduktion af Rådets medlemmer.

Poul Henrik Harritz oplyste, at Naturfredningsforeningen havde henvendt sig til miljø- og energiministeren vedr. problemerne med bifangster af druknede andefugle, og at man – inden modtagelsen af det tilsendte materiale udarbejdet af Danmarks Fiskeriundersøgelser - havde kontaktet DMU. Det er aftalt, at DMU inden udgangen af december måned skal komme med et bud på, hvorledes der kan gennemføres en undersøgelse af problemerne.

Poul Henrik Harritz fandt, at det - bl.a. under hensyn til de store bifangster af fugle i forbindelse med fiskeri i Østersøen – er bemærkelsesværdigt, at Danmarks Fiskeriundersøgelser finder grundlag for at konkludere, at bifangsterne ikke har et omfang, som har betydning for udviklingen i fuglebestanden. Poul Henrik Harritz foreslog, at sagen tages op i Rådet igen, når tilbagemeldingen fra DMU foreligger.

Lars Møller Nielsen orienterede om arbejdet i arbejdsgruppen om hegning, som er ved at nærme sig sin afslutning. Det har ikke været muligt at nå til enighed i gruppen. Der vil blive udarbejdet et notat om problemstillingen til Rådets næste møde i december.

Carsten Krog oplyste, at det med henblik på at begrænse bifangst af marsvin fra næste år vil være påbudt at montere pingere på garn, der anvendes i forbindelse med torskefiskeri ved vrag. Fødevarerministeriet vil udstede bekendtgørelse herom. Der vil også blive fastsat en række skærpede krav til fangstredskabernes indretning.

4. URFUGLERESERVATERNES FREMTID

Palle Uhd Jepsen indledte med en kort redegørelse for udviklingen i urfuglebestanden, herunder for tidligere tiders mislykkede forsøg på udsætning. Alle de steder, hvor der tidligere levede urfugle, er landskabet siden ændret og urfuglene forsvundet. Trods et omfattende program for at forbedre urfuglens levebetingelser på Vind Hede tyder alt på, at urfuglens dage som dansk ynglefugl er talte. Dette har givet anledning til forslag om udsætning af fugle indfanget i udlandet. Det er Skov- og Naturstyrelsens vurdering, at det er yderst tvivlsomt, om udsatte urfugle vil kunne etablere faste bestande under de nuværende forhold. En eventuel reintroduktion bør derfor give anledning til grundige overvejelser vedr. følgeaktiviteter. Bl.a. må det påregnes, at der skal gennemføres 1) en intensiv prædatorbekæmpelse, 2) en omfattende og bekostelig pleje af potentielle levesteder og 3) udsætningsstederne vil skulle holdes fri for enhver forstyrrelse.

Bo Holst Jørgensen orienterede nærmere om baggrunden for udarbejdelsen af det fremsendte notat om urfuglens fremtid i Danmark. Notatet er udarbejdet af Ulborg Statskovdistrikt og Ringkjøbing

Amt i fællesskab i forbindelse med overvejelser om at åbne urfuglereservaterne for offentligheden. Siden har Turistudvalget og Kommunen i Trehøje udvist interesse for udsætning af urfugle og har forespurgt om Skov- og Naturstyrelsens synspunkter herpå. Herefter redegjorde Bo Holst Jørgensen om den store indsats, som man har gjort for at skabe de bedst mulige betingelser for urfuglen og de erfaringer, som er gjort i den forbindelse. Bl.a. har det vist sig at virkningerne af prædatorbekæmpelsen hurtigt aftager. Bo Holst Jørgensen stillede spørgsmålet, om man ikke skulle lade det indgå i overvejelserne, at chancerne for, at udsatte urfugle vil kunne overleve, ikke med sikkerhed er 0, selv om chancerne må anses for meget små. Man bør overveje, hvilke argumenter der er for at sige nej til en udsætning, som gennemføres uden ledsageforanstaltninger i form af prædatorbekæmpelse og pleje.

Per Ole Olesen foreslog, at man først tog en drøftelse af, hvad der skulle være Rådets holdning til en eventuel genudsætning af urfugle.

Anders Lassen tilkendegav, at spørgsmålet burde behandles med udgangspunkt i Rådets Natursynspapir. Selv om meget kunne tale for umiddelbart at afvise udsætning, var der behov for en grundig behandling af spørgsmålet i forhold til Natursynspapiret også ud fra præcedens hensyn. Dette synspunkt støttedes af en række af Rådets øvrige medlemmer.

Jane Lund Henriksen var enig i betragtningen om, at spørgsmålet skulle vurderes ud fra kriterierne i Natursynspapiret, men mente dog, at man allerede under udarbejdelsen af disse kriterier havde diskuteret muligheden at udsætning af urfugle, men havde vurderet, at chancen for succes i Danmark var for lille.

Poul Henrik Harritz påpegede, at et af kriterierne i Natursynspapiret er, at vi ved, *hvorfor* arten er forsvundet. Det ved vi ikke præcist for urfuglens vedkommende, og allerede derfor er kriterierne ikke opfyldt.

Christian Hjorth tilkendegav, at der efter hans opfattelse ikke var behov for nærmere undersøgelser for at konstatere, at betingelserne i Natursynspapiret ikke er opfyldt. Han fandt derfor, at Rådet på det foreliggende grundlag skulle anbefale, at der ikke blev udsat urfugle, men han ville gerne deltage i et udvalgsarbejde om spørgsmålet.

Konklusionen på dette punkt blev, at et udvalg bestående af Anders Lassen, Poul Henrik Harritz, Christian Hjorth og Jane Lund Henriksen med sekretariatsbistand fra styrelsen skulle udarbejde et papir om spørgsmålet, der fulgte principperne i Vildtforvaltningsrådets natursynspapir med henblik på forelæggelse på næste møde.

5. SÆLFORVALTNING I DANMARK

Per Ole Olesen indledte behandlingen af dette punkt med at meddele, at selv om der kun er tale om et orienteringspunkt vil Rådet komme til at tage stilling til de i notatet rejste spørgsmål. Palle Uhd Jepsen redegjorde indledningsvis for udviklingen i sælbestanden i Danmark, og de faktorer som må antages at være bestemmende for udviklingen i bestanden. I de seneste år er der set en stigning i sælbestanden og spørgsmålet om sæler contra fiskeriinteresser har aktualiseret behovet for en drøftelse af den fremtidige sælforvaltning i Danmark. Vildtforvaltningsrådet har på et møde i efteråret 1998 fået beskrevet problemet af repræsentanter for erhvervs- og bierhvervsfiskere fra Hyllekrog-Rødsand området syd for Lolland. Sommerens debat har drejet sig om 2 forhold, nemlig

1) om der er grundlag for at indføre bæredygtig jagt og 2) om der af hensyn til fiskeriets interesser skal ske en øget regulering af bestanden. Konflikter mellem fiskere og sæler behandles også internationalt i en arbejdsgruppe under Helsingfors Konventionens miljøkomité (HELCOM). Arbejdsgruppen skal inden udgangen af 2001 udarbejde en rapport over sælsituationen i Østersøen og Kattegat, hvilket vil medvirke til at skabe ny viden på en række områder af betydning for sælforvaltningen i Danmark. Arbejdsgruppen vil også komme med anbefalinger, som man nationalt kan benytte i forbindelse med udarbejdelse af forvaltningsplaner for sæler.

Kristian Raunkjær oplyste, at hovedbestyrelsen i Jægerforbundet mener, at der bør være mere liberale muligheder for regulering, for at løse erhvervsfiskernes problemer. Der bør derfor udarbejdes en forvaltningsplan. Der er derimod ikke noget ønske om at indføre en generel jagttid, men om at kunne deltage i en strengt reguleret jagt, hvor der er problemer. Jægerforbundet mener ikke at problemerne kan løses ved afværgeforanstaltninger.

Poul Henrik Harritz tilkendegav det principielle synspunkt, at Rådet ikke skulle behandle sager på baggrund af enkelthenvendelser, men at man skulle sikre udarbejdelsen af de nødvendige analyser af mulige problemer. Der vil altid være konflikter mellem fiskere og pattedyr. Der er behov for en nærmere belysning af en række spørgsmål, der kan belyse problemets omfang, herunder hvem berøres, hvor mange fiskere, hvor store økonomiske tab, er der tale om erhvervsfiskere eller fritidsfiskere. Herudover må mulighederne for redskabsmodifikationer belyses nærmere eventuelt i lyset af udenlandske erfaringer. Inden man begynder at overveje udarbejdelse af forvaltningsplaner, bør man afvente resultatet af sådanne undersøgelser samt den internationale viden som tilvejebringes som led i HELCOM-projektet. Norman Cleaver tilsluttede sig, at der er behov for en nærmere belysning af problemerne og deres omfang.

Per Ole Olesen efterspurgte flere oplysninger om forskningen i udviklingen af fangstredskaber og en mere systematiseret og koordineret forskningsindsats på dette område.

Henning Noer henledte opmærksomheden på, at spættet sæl og gråsæl er på listen over prioriterede arter i habitatdirektivet, hvilket må indgå i overvejelserne. Eksempelvis er Rødsand et habitatområde.

Anders Lassen påpegede, at der er tale om reelle økonomiske problemer for de berørte, og kunne derfor støtte en effektiv regulering af bestanden, og havde ikke store forventninger til, at problemerne kunne løses igennem afværgeforanstaltninger og øget forskning

Carsten Krog redegjorde for fiskernes problemer, som vedrørte både nedgarnsfiskeri, kasterusefiskeri og bundgarnsfiskeri, og oplyste, at udover de lokale problemer var der nu også problemer i Nordsøen. Fiskerne opfordrede til, at man lokalt reducerer sælbestandene, og at der udarbejdes lokale sælforvaltningsplaner. Fiskeri i områder med mange sæler kan kun lade sig gøre på grund af afværgeforanstaltninger, som er besværlige, men i et vist omfang virker, og fiskerne forsøger seriøst at finde nye metoder til løsning af problemerne. Carsten Krog fandt det naturligt, at fiskerne dokumenterer problemernes omfang, og gav tilsagn om at Danmarks Fiskeriforening vil udarbejde en redegørelse herom til Rådet.

Jane Lund Henriksen påpegede, at de mange sæler havde en meget stor oplevelsesværdi for mange mennesker, og kunne ikke gå ind for indførelse af generel jagt på sæler. Hun var på den

anden side indstillet på, at der skulle findes en løsning på erhvervsfiskernes problemer, medens fritidsfiskerne måtte leve med sælerne.

Formanden konkluderede, at spørgsmålet om indførelse af jagttid ikke var aktuelt.

Michael Carlsen tilsluttede sig Poul Henrik Harritz indlæg, herunder behovet for at styrke indsatsen for at udvikle bedre afværgeforanstaltninger og fangstredskaber.

Konklusionen blev, at man ville afvente den lovede redegørelse for problemerne fra Danmarks Fiskeriforening. På baggrund heraf og eventuelle nye oplysninger i forbindelse med HELCOM samarbejdet kunne man herefter tage stilling til det videre forløb herunder eventuelle forskningsprojekter i DMU/DFU-regi. Skov- og Naturstyrelsen vil fortsætte sin nuværende praksis angående reguleringstilladelser.

6. STATUS FOR RESERVATERNE OG DET VIDERE FORLØB FOR DE ENDNU IKKE OPRETTEDE RESERVATER

Anders Lassen oplyste, at der var enighed på reservatudvalgsmødet den 23. september 1999, herunder om hvorledes man skal gå videre med de lavt og lavest prioriterede områder. Det blev i den forbindelse besluttet, at bede DMU om et notat, der kan belyse situationen for dykænder, herunder eventuelle behov for havreservater. Etableringen af reservatordningerne er gået godt, og næsten alle reservaterne er nu på plads. Det er glædeligt, at foreløbige vurderinger fra DMU viser, at der er etableret et godt reservatnetværk, som virker efter hensigten.

6a. ANDEUDSÆTNING

Anders Lassen redegjorde for problemet, som er, at der er eksempler på, at der visse steder udsættes ænder i et sådant omfang, at det ikke er forsvarligt hverken jagtetisk eller miljømæssigt, og at det derfor er nødvendigt at fastsætte regler, som sikrer, at disse hensyn tilgodeses. Da det er vanskeligt på det foreliggende grundlag at finde en præcis løsning på problemet, foreslog Anders Lassen at nedsætte et udvalg, som kunne fremlægge et forslag til, hvordan problemerne kan løses. **Poul Henrik Harritz** tilsluttede sig forslaget. **Niels Ilse** understregede, at det var vigtigt, at et forslag kunne drøftes allerede på decembermødet, idet det skal kunne virke fra næste sæson.

Rådet besluttede herefter at nedsætte en arbejdsgruppe med Anders Lassen som formand og herudover med deltagelse af Kristian Raunkjær, Lars Møller Nielsen, Poul Henrik Harritz og Christian Hjorth, som udarbejder et forslag til behandling på decembermødet.

7. ULOVLIG INDSAMLING AF ÆG

Norman Cleaver indledte med at oplyse, at punktet var sat på dagsordenen efter aftale med Christian Hjorth i anledning af en konkret straffesag. Det var ikke var den konkrete straffesag, der skulle diskuteres, men om der kan gøres noget mere for at undgå sådanne sager i fremtiden, herunder ved at styrke myndighedernes muligheder for at gribe ind over for overtrædelser af lovgivningen.

Den konkrete sag undersøges for tiden af Rigspolitiets rejsehold, og der er i Danmark gennemført ransagninger hos 6 personer, hvor der er beslaglagt meget store ægsamlinger (ca. 20.-25.000 æg) og

andet muligt bevismateriale. Meget tyder på, at der er tale om et internationalt netværk af ægsamlere. Efterforskningen forventes at kunne give et billede af, hvor stort problemet reelt er, og om det er muligt at bevise eventuelle overtrædelser. Når politiets indstilling om, hvorvidt der er grundlag for at rejse tiltale for ulovlig indsamling af æg foreligger, vil der på baggrund heraf skulle tages stilling til, om der er behov for at ændre regelsættet, herunder for at lette myndighedernes bevisførelse. Eksempelvis kunne en registreringsordning måske medvirke til at løse nogle bevismæssige problemer. Formålet hermed skulle i givet fald være at hindre ulovlig ægindsamling igennem en større opdagelsesrisiko. Gennemførelsen af en sådan ordning rejser en række praktiske og ressourcemæssige problemer, bl.a. fordi der formentlig findes mange gamle samlinger hos private. For at kunne vurdere, om en sådan indsats kan retfærdiggøres under hensyn til de forventede virkninger, er det nødvendigt med flere oplysninger.

Christian Hjorth understregede vigtigheden af problemet, der kan være en trussel mod sjældne og/eller truede arter og henviste til, at man allerede i 1985 fra Vildtforvaltningsrådets side anbefalede en registrering af ægsamlinger, og henviste i den forbindelse til artikel 5 i EF-fuglebeskyttelses-direktivet, hvorefter det er forbudt at indsamle og opbevare fugleæg. Christian Hjorth tilkendegav, at et forbud mod at handle, bytte og opbevare fugleæg - eventuelt kombineret med en afleveringspligt for så vidt angår æg fra rødlistearter - burde indgå i overvejelserne om, hvordan der kan strammes op på dette område.

Norman Cleaver vurderede, at Fuglebeskyttelsesdirektivet ikke indeholder et generelt opbevaringsforbud, som også gælder æg indsamlet før direktivets ikrafttræden, men at det ikke kan afvises, at et generelt opbevaringsforbud vil kunne medvirke til at begrænse forældelsesproblemer og bevismæssige problemer vedr. indsamlingstidspunktet. Skov- og Naturstyrelsen vil, når resultatet af politiets efterforskning foreligger, udarbejde et oplæg om behovet for at der gennemføres ændringer i den gældende lovgivning samt konkrete forslag hertil.

Christian Hjorth efterlyste oplysninger om, hvordan ægsamlerne arbejder i praksis, og hvilken adfærd man skal være opmærksom på, når man færdes i de områder, hvor æggene indsamles.

Thor Hjarsen redegjorde herefter i generelle vendinger for, hvilke typer oplysninger man havde om ægsamlernes metoder og aktiviteter. Thor Hjarsen oplyste endvidere om formodningerne om tilknytningen mellem de danske ægsamlere og et internationalt netværk af ægsamlere.

Per Ole Olesen konkluderede, at Rådet ville vende tilbage til sagen på mødet i december. En ændring af lovgivningen kunne muligvis komme på tale, når politiets vurdering af sagen var afsluttet.

8. RAPPORT VEDR. KRAGEFUGLEPROJEKTET

Tommy Asferg redegjorde for tilrettelæggelsen og de foreløbige resultater af feltundersøgelserne på Djursland. Forsøgene har vist at yngleaktiviteten er meget temperaturafhængig, og at der ikke har været nogen reaktion på fælder/lokkefugle før det blev lunt i vejret. Det vil således være svært af fastsætte en dato for yngletidens indtræden, hvis det viser sig at vejret er en afgørende faktor. I undersøgelserne indgår endvidere, hvilke konsekvenser det har på hævningen af territorium, såfremt hannen eller hunnen i et ynglepar fjernes. Den endelige rapport er under udarbejdelse og er planlagt færdig ved årets udgang.

Formanden foreslog på denne baggrund at udskyde punkt 9 til mødet i december, og opfordrede DMU til at bestræbe sig på at færdiggøre rapporten inden udgangen af november. **Jesper Fredshavn** gav tilsagn herom.

9. Regulering af krager og skader

Punktet blev udskudt til behandling på december mødet, jf. ovenfor.

10. Rapport vedr. undersøgelse om vildtplantningsordningen

Lars Richter Nielsen orienterede om hovedkonklusionerne i rapport vedr. undersøgelse af vildtplantningsordningen. Hovedkonklusionen på undersøgelsen er, at ordningen fungerer til brugernes tilfredshed. Der gives årligt tilskud til ca. 1 mio. planter. Brugerne køber i gennemsnit lige så mange planter ved siden af. Der er behov for udpegning/etablering af flere danske frøkilder samt en efterfølgende afprøvning. Vildtplantningsordningen er med til at øge artsdiversiteten i landskabet. Hertil kommer at mange supplerer med vildtagre, sprøjtefri bremmer og braklagte arealer. På den anden side er der en del af vildtplantningerne, der etableres for dårligt/plejes for dårligt, og der er behov for rådgivning og information om bl.a. plantningernes design og struktur.

Rapporten indeholder en række forslag til forbedringer af ordningen: 1) Et større antal planter pr. tilskudsperiode til den enkelte ansøger; 2) mulighed for tildeling af træer i mindre bundter ad gangen; 3) bedre informationsmateriale vedr. design og renholdelse; 4) en øget direkte rådgivningsindsats; 5) etablering af demonstrationsarealer og 6) øget viden om og kvalitetssikring af arter fra danske frøkilder. Styrelsen vil nu vurdere, hvilke skridt der skal tages.

Kristian Raunkjær tilkendegav, at der var tale om en god rapport. Han støttede øgede tilskud til området, men fandt at større variationer i plantningerne er ønskeligt.

Niels Ilsoe understregede vigtigheden af at planterne holdes rent i de første 2-3 år og oplyste, at Hedeselskabet har en opslagsbog (tapetbog) med forslag/billeder af forskellige plantesammensætninger, som måske kunne anvendes enten direkte eller som inspiration.

Poul Henrik Harritz understregede betydningen af at der arbejdes på at etablere danske frøbanker, og efterspurgte en overordnet planlægning af vildtplantningsordningerne ud fra landskabelige hensyn.

Christian Hjorth tilkendegav, at tilskud til vildtplantninger bør ses i sammenhæng med den øvrige politik, og at det bør tilstræbes, at der ikke gives tilskud til ikke-hjemmehørende arter. **Lars Møller Nielsen** oplyste hertil at der kan gå år imellem at de danske arter får frø, og at der derfor kan være vanskeligheder forbundet med at gennemføre denne politik. **Per Ole Olesen** erklærede sig enig i, at det bør tilstræbes, at tilskuddene ydes til danske arter.

11. Rapport om haglammunitio

Jesper Fredshavn indledte med at oplyse, at han næsten kunne love en færdig rapport til december mødet. Konklusionen udestår fortsat, men undersøgelserne har ikke vist noget overraskende. Jesper Fredshavn redegjorde herefter for hovedresultaterne af undersøgelserne. Man har undersøgt betydningen af haglernes størrelse og deformationsgrad for spredningsbilledet og

indtrængningsevnen. Haglstørrelsen har en vis betydning for spredningsbilledet og stor betydning for indtrængningsevnen. Deformationsgraden har en lille betydning for spredningsbilledet og relativt stor betydning for indtrængningsevnen. Randhagl har formentlig størst betydning for anskydningsproblematikken. Man har endvidere undersøgt, hvor store variationer der er i danske haglpatroner.

Kristian Raunkjær oplyste, at brugervejledning på emballagen mangler i dag. Jægerforbundet har kontakt til 3 store importører og har rejst spørgsmålet på nordisk og europæisk plan, idet det er nødvendigt få fabrikanterne med.

Per Ole Olesen fandt det vigtigt at sagen tages op på nordisk og europæisk plan. Spørgsmålet sættes på dagsordenen igen på mødet i december.

12. RAPPORT OM ANSKYDNING AF VILDT

Henning Noer redegjorde for hovedindholdet af rapporten som indeholder status for en række undersøgelser, som er iværksat som led i Handlingsplanen til forebyggelse af anskydning af vildt. Undersøgelserne vedrører bl.a. omfanget af anskydning af forskellige vildtarter og omfanget af anskydninger under forskellige jagtformer.

Det konkluderes bl.a. at en umiddelbar forbedring i antallet af anskydninger antageligt kan opnås ved at begrænse anvendelsen af geværets 2. skud til de situationer hvor der anskydes med det 1. skud.

Kristian Raunkjær orienterede i den forbindelse om, at det var jægernes erfaring, at træning på den type skydebaner, som findes i Danmark ikke forbedrer jægernes skydefærdigheder i en jagtsituation, medens træning på jagtrelaterede anlæg, som bl.a. findes i Sverige vurderes at kunne have en positiv effekt.

13. Eventuelt

Jane Lund Henriksen frafaldt ønsket om en drøftelse af emnet bifangst af havfugle i fiskenet, da et projekt vedrørende omfanget af dette problem vil blive vurderet nærmere af DMU på anmodning fra Danmarks Naturfredningsforening.

Næste møde finder sted den 10. december kl. 9.15 i Skov- og Naturstyrelsen.